

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2025
oktyabr

TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”

“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”

«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»

7-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr.
2025-yil, oktyabr.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Iloxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ASSESSING RISKS IN BANKING ACTIVITIES TO ENHANCE THE EFFICIENCY OF FINANCIAL SERVICES	21
Saidov Jasurbek Latipbayevich	
MECHANISMS OF THE IMPACT OF STATE BUDGET REVENUES AND EXPENDITURES ON ECONOMIC GROWTH.....	24
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	
O'QUVCHI VA TALABALARDA HUQUQIY MADANIYATINI TA'LIM JARAYONIDA YUKSALTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI VA TAMOYILLARI	27
Mansurova Zilola Akromxonovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA FINTECH INNOVATSIYALARINING RIVOJI VA ULARNING SANOAT-QURILISH SEKTORIDAGI TRANSFORMATSION TA'SIRI	30
Muzayyana Beknazarova	
TURIZM SOHASIDA RAQOBAT AFZALLIKLARINI YARATISHDA MARKETINGNING ROLI	33
Shaymanov To'liqin Mahmayusupovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT BUDJETI IJROSINI RAQAMLASHTIRISHNING FISKAL INTIZOM VA SHAFFOFLIKKA TA'SIRI	37
Tangrieva Farida Abdulkarimovna	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA SUN'IY INTELLEKTNI TATBIQ ETISH ORQALI BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	41
Radjabov Bunyod Abdullilovich	
XXI-ASRDA JAHON IQTISODIYOTINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI VA ASOSIY DRAYVERLARI	45
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
XALQARO RAQAMLI INTEGRATSIYA JARAYONIDA O'ZBEKISTON ISHTIROKI	48
Muyassarzoda Fayziyeva	
ФИНАНСОВЫЙ КОНТРОЛЬ КАК КЛЮЧЕВОЙ ИНСТРУМЕНТ ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНТЕРЕСОВ И ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	52
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
ФИНАНСОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ И ИНВЕСТИЦИИ	55
Ягудин Дмитрий Рустамович	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA BARQAROR TURIZM RIVOJI: GLOBAL TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	57
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA INVESTITSION QARORLARNI OPTIMALLASHTIRISH	59
Rustambekov Djasur Askarovich	
KORXONA POTENSIALINING MOHIYATI VA TUZILMASIGA OID NAZARIY HAMDA ILMIY YONDASHUVLAR TAHLILI.....	61
Djalilov Sardor Sadilloevich	
XALQARO IQTISODIYOTNING GLOBAL DAROMAD TENGSIZLIKLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI: SAVDO SIYOSATLARI VA REDISTRIBYUTSIYA MEKANIZMLARINING TAQQOSLAYDIGAN TAHLILI	64
Kurolov Maksud Obitovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA INVESTITSIYA VA YHM O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	73
Zaripova Muqaddas Jumaniyozovna, Normurodov Asliddin Alijon o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT VA AVTOMATLASHTIRISHNING MEHNAT BOZORI DINAMIKASIGA TA'SIRI	77
Akmalbek Najimov Umid o'g'li, Dinara Ishmanova	
ПРАКТИКА И АНАЛИЗ КРЕДИТОВАНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ	81
Шамшетьева Гульраушан	

AHOLI DAROMADLARI O'SISHI VA INFLYATSIYA DARAJASI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	83
G'ayratova Zilola G'anijon qizi, Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
KORXONALARDA MAHSULOT SAVDOSIGA OID MA'LUMOTLARNI TAHLIL QILISHNING ZAMONAVIY INTELEKTUAL YONDASHUVLARI	86
Baydullayeva Dildora Tuylibayevna, Baydullayev Ruslan Tuylibayevich	
ELEKTRON TIJORATNING MILLIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	90
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
RAQOBATBARDOSH ELEKTROTEXNIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISHDA TEXNOLOGIK MODERNIZATSIYA VA INVESTITSIYA SIYOSATINING O'RNI	93
Jalolov Abbosxon Ravshanxon	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDIT TIZIMLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARI	97
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
THE IMPACT OF EXTERNAL DEBT, INVESTMENT ACTIVITY, AND CAPITAL FORMATION PROCESSES ON EXPORT VOLUME AND ECONOMIC GROWTH DYNAMICS IN CENTRAL ASIAN COUNTRIES	102
Tojiqulova Sitora Sobirjon qizi	
HUMAN CAPITAL AND DIGITAL TRANSFORMATION: DRIVERS OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT	108
Hamrokulov Mirabbos Ortiqovich	
YEVROPA ITTIFOQI DAVLATLARI SOLIQ SIYOSATINI USTUVOR JIHATLARINI MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA QO'LLASH ORQALI SOLIQ TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	110
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH KONSEPSIYASI	114
Turdibayev Abdulaziz Abduvaxidovich	
O'ZBEKISTONNING 12 YILLIK TA'LIM TIZIMIGA QAYTISH ISLOHOTI	118
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich, Mahmudov Ziyoviddin Shamsiddinovich, Ishmuratov Baxodir Xusanovich	
MAMLAKATNING XALQARO BAHOLASH TIZIMLARIDAGI MAVQEINI YAXSHILASHDA IQTISODIY MUSTAHKAMLIKNING AHAMIYATI	123
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
XALQARO SAVDODA MARKETING ROLI: EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	125
Qurolov Maqsud Obidovich	
BANK RISKLARINING BANK FAOLIYATIGA TA'SIRI VA ULARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	130
B.Izbosarov, N.Hakimova	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGI MASALASINING JAHON IQTISODIYOTIDA TUTGAN O'RNI	132
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
DYUZDO SPORTIDA MALAKALI SPORTCHILARNI TAYYORLASH JARAYONIDA TAKTIK TAYYORGARLIKNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY AHAMIYATI	135
Tangriyev Abdullo Tovashovich	
SANOATDA QO'SHILGAN QIYMAT HAJMINI OSHIRISH	138
Mamurjonova Ruxshonabegim Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOSHQARUVI UCHUN SUN'IY INTELLEKTNING KENGAYTIRILGAN BASHORATLI TAHLILI	142
Esanova Shohida O'tkirovna	
PROSPECTS OF USING CREDIT CARDS IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	146
Mamatova Sevara Ilhom qizi	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI SUG'URTALASH MEXANIZMLARINI YANADA KENGAYTIRISH YO'NALISHLARI	151
Xalilova Feruza Jamolovna	

УЯЗВИМОСТИ В ПЛАТЕЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	155
Садыков Азиз Миршарапович	
КРИТЕРИИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	160
Жусупова Анжим Тансыкбаевна	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA OPERATSION SAMARADORLIKNI OSHIRISH: AVTOMOBILSOZLIK SEKTORI BO'YICHA ILMIY YONDASHUV	163
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
SUD-HUQUQ SOHASIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISLOHOTLARNING INSON MANFAATLARIGA TA'SIRI	167
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	
YOSHLAR TADBIRKORLIGINI MOLIYALASHTIRISHNING ASOSIY SHAKLLARI.....	170
Valiev Umid Gulamovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASI ASOSIDA AGRAR SEKTORNI MODERNIZATSIYA QILISH VA BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	173
G'afurov Zohidjon	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING RIVOJLANISHIDA INNOVATSIYALARDAN FOYDALANISH TAHLILI	177
Karimov Nodirbek	
КЛЮЧЕВЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ	179
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA AUTSORSING XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ZAMONAVIY MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI TAHLILI	182
Xamidov Anis Choriyevich	
PHYSIOLOGICAL CHANGES IN THE HEART IN ATHLETES OF DIFFERENT SPORTS	186
Yoldasheva Roila Jumaevna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MONETAR SIYOSATNING TRANSMISSIYA MEKANIZMLARI SAMARADORLIGINING EMPIRIK TAHLILI	192
Boltayeva Nilufar Shavkat qizi	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TURIZM TARMOQLARINI SINERGETIK RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	197
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
АРХИТЕКТУРНЫЕ ПРИНЦИПЫ СОЗДАНИЯ БЕЗОПАСНЫХ И ДОСТУПНЫХ ВЕЛОДОРОЖЕК В УСЛОВИЯХ ПЛОТНОЙ ГОРОДСКОЙ ЗАСТРОЙКИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	200
Абдуллаева Ситорабону Хасанжон кизи	
ЗЕЛЁНАЯ СЕРТИФИКАЦИЯ ЗДАНИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	202
Н.Р. Аvezова, Б.Б. Гулямов, А.А. Халиков, М.Б. Шерматова	
KAPITAL BOZORI ORQALI MAMLAKAT IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYA JALB QILISHNING BELARUS TAJRIBASI	207
Holov Sherali	
РАЗРАБОТКА ПРОСТРАНСТВЕННО-ИНФОРМАЦИОННЫХ МОДЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ С УЧЁТОМ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ	212
Реймова Гулмира Полатовна	
FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: OPPORTUNITIES AND RISKS	215
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDA RISKLARNI BOSHQARISHNING AHAMIYATI	219
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Otaxonov Saidaxror Ilhomjon o'g'li	
O'ZBEKISTON MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI SIFATINI OSHIRISHNING MUHIM SHARTLARI	225
Murodbek Boltaboyev	

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT SYSTEMS.....	222
Tojjeva Shakhnoza Bobomuratovna	
VIRTUAL LABORATORIYA PLATFORMALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	226
A.I. Turayeva	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA QO'LLASH ISTIQBOLLARI	229
Pulatova Moxira Baxtiyorovna, Amirhamzayev Abdubosit Muhammad o'g'li	
STRATEGIC RECONFIGURATION OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT POLICY IN POST-CRISIS UZBEKISTAN: LESSONS FROM THE EU	232
Rustamov Foziljon	
THE ORETICAL BASIS OF THE ORGANIZATION OF FREE ECONOMIC ZONES IN UZBEKISTAN	235
Mamadiev Elyor Akmalovich	
TURISTIK DESTINATINATSIYALAR RIVOJLANISHIGA TA'SIR QILUVCHI "ILDIZ" OMILLAR TAHLILI	237
Bekberganov Izzat Hurmat o'g'li	
СУЩНОСТЬ И ЗНАЧЕНИЕ БИЗНЕС-АНАЛИЗА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ.....	243
Отабоев Ахмед Максудбек ўғли, Рахматуллаев Сардор Афзал ўғли	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHDA KLASTER USULINI QO'LLASHNING AFZALLIKLARI	250
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	
O'ZBEKISTONDA PUL-KREDIT SIYOSATINING SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	253
Ishmurzoyev Akbarali Abdujabborovich	
АРХИТЕКТУРНО-ПРОСТРАНСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКИХ УЛИЦ	256
Хаитов С.И.	
TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA EKOLOGIK MARKETING STRATEGIYALARI ORQALI TALABNI SHAKLLANTIRISH.....	259
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna, Tursunova Shahnoza Farxod qizi	
THE IMPORTANCE OF FINANCIAL SUPPORT BY THE BANKING AND FINANCIAL SYSTEM IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS	262
Annaklichev Sakhi Saparmukhamedovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY RESURSLARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	265
Jumatova Gulzar Maxmud qizi	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA QO'LLANILADIGAN SHARTNOMA TURLARI VA ULARNING HUQUQIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI	268
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
WAYS TO ENHANCE THE IMPORTANCE OF THE STATE BUDGET IN ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH.....	270
Sheraliyev Nurbek Jumanazar ugli	
SPECIFIC FEATURES OF GREEN FINANCING IN COMMERCIAL BANKS	273
Qudratov Inomjon Nemat ugli	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	277
Salayeva Dilafro'z Aybekovna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA TURIZM XIZMATLARI RIVOJLANISHINING AMALDAGI HOLATI VA IQTISODIY POTENSIALI	279
Madaminova Sanabar Askarovna	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI AMALGA OSHIRISH MASALALARI.....	282
Jabborov Bahridin Rashidovich	

DRIVERS AND BARRIERS OF HIGHER EDUCATION INTERNATIONALIZATION IN POST-SOVIET CENTRAL ASIA: INTERNATIONALIZATION AT HOME AND ABROAD WITH EVIDENCE FROM UZBEK UNIVERSITIES.....	285
Yunusova Shirin Adxamovna	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV MODELLARINI RIVOJLANTIRISH: XALQARO YONDASHUVLAR.....	290
Raxmatillayev Sarvarbek Botirjonovich	
KICHIK SANOAT ZONALARINI TASHKIL ETISH ORQALI HUDUDLARNING BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASH.....	294
Rashidov Mels Karimovich, Umarov Xurshidbek Ixtiyor o'g'li	
NAVOIY VILOYATIDA IQTISODIY RIVOJLANISH VA EKOLOGIK BARQARORLIKNI UYG'UNLASHTIRISH MEXANIZMLARI.....	297
Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHISH TAJRIBASINING STRATEGIK JIHATLARI.....	301
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY XAVFSIZLIK INDIKATORLARINI QAYTA KO'RIB CHIQISH ZARURATI.....	304
Uralov Shavkat Maxramovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH DOIRASIDA TELEMEDITSINANING O'RNI.....	308
Omonov Olim Murodullayevich	
MURAKKAB LOYIHALARDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	310
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
YOSHLARNI VATANGA SADOQAT ULARNI HARBIY-VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH.....	312
G'ulomov Boburjon G'ogurjon o'g'li	
HUDUDIY INVESTISIYA SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH TO'G'RISIDAGI NAZARIY QARASHLAR EVOLYUSIYASI.....	315
Sultanov Anvar Abdullaevich	
BANKLARNING EMISSION OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH BORASIDAGI ILG'OR XORIJ AJRIBASI.....	319
Shaymanov Mexriddin Ibragimovich	
IMPLEMENTATING INNOVATIVE SOLUTIONS IN SMALL BUSINESSES' TRANSPORT-LOGISTICS SYSTEM(UZBEKISTAN CASE).....	322
Ismoilov Narimonjon No'monjon o'g'li	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ И ЦЕЛИ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ.....	326
Шомуродов Равшан Турсункулович	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINING RAQAMLI TEXNOLOGIYALARI.....	331
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
NEFT-GAZ KORXONALARIDA FOYDA SOLIG'I HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	335
Jabborov Mashrab Ismoil o'g'li	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE TO UNIVERSITY STUDENTS: OPPORTUNITIES, CHALLENGES, AND FUTURE DIRECTIONS.....	337
Nurzhanova Zhainash, Rajapova Guldona	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH TAMOYILLARI.....	341
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
BANK TIZIMIDA FINTECH STARTAPLARI BILAN SHERIKLIKNING MOLIVAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	344
Ajibayeva Raiya Maxsutovna	

BANK TIZIMIDA FINTECH STARTAPLARI BILAN SHERIKLIKNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI

Ajibayeva Raiiya Maxsutovna

mustaqil izlanuvchi

ORCID: 0009-0000-9600-5276

E-mail: rob11052022@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisda bank tizimida fintech startaplari bilan hamkorlikning moliyaviy barqarorlikka ta'siri tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar asosida shakllanayotgan yangi moliyaviy xizmatlarning banklarda risklarni boshqarish, likvidlikni ta'minlash va mijozlarga xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirishdagi ahamiyati ochib berilgan. Shuningdek, O'zbekiston bank tizimida fintech integratsiyasining mavjud holati va rivojlanish istiqbollari ilmiy asosda yoritilgan.

Kalit so'zlar: fintech, bank tizimi, moliyaviy barqarorlik, raqamli bank, startap, innovatsiya, risklarni boshqarish.

Abstract. This thesis examines the impact of partnerships between banks and fintech startups on financial stability. It highlights the importance of new digital financial services in improving efficiency in risk management, liquidity, and customer service. The study also analyzes the current state and future prospects of fintech integration in Uzbekistan's banking system.

Keywords: fintech, banking system, financial stability, digital banking, startup, innovation, risk management.

Аннотация. В тезисе рассматривается влияние сотрудничества банков с финтех-стартапами на финансовую устойчивость. Анализируется роль цифровых технологий в повышении эффективности управления рисками, ликвидностью и качеством обслуживания клиентов. Особое внимание уделено текущему состоянию и перспективам интеграции финтеха в банковской системе Узбекистана.

Ключевые слова: финтех, банковская система, финансовая устойчивость, цифровой банк, стартап, инновации, управление рисками.

KIRISH

Hozirgi globallashuv sharoitida moliya tizimining raqamli transformatsiyasi bank sektorining rivojlanishida hal qiluvchi omilga aylanmoqda. Fintech startaplari tomonidan taklif etilayotgan innovatsion yechimlar bank xizmatlarini yanada tezkor, arzon va qulay shaklga olib chiqmoqda. Shu bilan birga, ushbu jarayon bank tizimining barqarorligiga turli yo'nalishlarda ta'sir ko'rsatishi mumkin.

O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida bank tizimini modernizatsiya qilishga alohida e'tibor qaratilmoqda [4]. Shu sababli fintech startaplari bilan hamkorlikning moliyaviy barqarorlikka ta'sirini o'rganish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Fintech va bank tizimi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik masalalari xalqaro ilmiy adabiyotlarda keng yoritilgan bo'lib, ushbu yo'nalishda olib borilgan tadqiqotlar fintech texnologiyalarining moliya tizimidagi rolini kompleks

tarzda ochib beradi. Xususan, Douglas Arner, Janos Barberis va Ross Buckley tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda fintech rivojlanishining tarixiy bosqichlari tahlil qilinib, uning moliyaviy tizimdagi institutsional o'zgarishlarga olib kelishi asoslab berilgan [1]. Ushbu yondashuv fintechni faqat texnologik innovatsiya sifatida emas, balki moliyaviy tizimning tarkibiy qismi sifatida ko'rib chiqishga imkon beradi.

International Monetary Fund tomonidan tayyorlangan hisobotda fintechning bank tizimiga ta'siri ikki tomonlama xarakterga ega ekanligi ta'kidlanadi. Ya'ni, bir tomondan, u moliyaviy xizmatlar samaradorligini oshirsa, ikkinchi tomondan, yangi turdagi risklarni yuzaga keltiradi [2]. Ayniqsa, raqamli platformalar kengayishi bilan bog'liq kiberxavfsizlik masalalari va regulyativ muvozanatni saqlash dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, Bank for International Settlements tadqiqotlarida fintech va banklar hamkorligi natijasida operatsion samaradorlik oshishi, biroq raqobat kuchayishi natijasida an'anaviy bank modellari transformatsiyaga uchrashi qayd etilgan [3]. World Bank tadqiqotlari esa fintech texnologiyalarining moliyaviy inklyuziyani kengaytirishdagi rolini alohida ta'kidlab, ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlarda ushbu jarayon iqtisodiy o'sishning muhim omiliga aylanishini ko'rsatadi [7].

O'zbekiston sharoitida esa bank tizimini raqamlashtirish jarayoni davlat siyosati darajasida qo'llab-quvvatlanib, Markaziy bank tomonidan fintech yechimlarini joriy etish, masofaviy xizmatlarni kengaytirish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda [5; 6]. Bu esa milliy bank tizimida fintech integratsiyasining ilmiy va amaliy jihatdan o'rganilishini yanada dolzarb etadi.

Fintech startaplari bilan banklar o'rtasidagi hamkorlik zamonaviy moliya tizimining muhim tarkibiy elementiga aylanib, banklarning moliyaviy barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Avvalo, ushbu hamkorlik operatsion samaradorlikni oshirish orqali bank xarajatlarini kamaytiradi va xizmat ko'rsatish tezligini sezilarli darajada oshiradi. Raqamli texnologiyalar asosida amalga oshiriladigan operatsiyalar inson omilini qisqartirib, xatoliklar ehtimolini kamaytiradi hamda banklarning umumiy samaradorligini oshiradi [3].

Bundan tashqari, fintech yechimlari moliyaviy inklyuziyani kengaytirishda muhim rol o'ynaydi, chunki ular orqali an'anaviy bank xizmatlaridan foydalanish imkoniga ega bo'lmagan aholining keng qatlamlari moliyaviy tizimga jalb etiladi. Mobil to'lov tizimlari va onlayn kreditlash platformalari orqali bank xizmatlari geografik va ijtimoiy cheklovlarsiz taqdim etilmoqda, bu esa umumiy iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qiladi [7].

Fintech texnologiyalarining yana bir muhim jihati risklarni boshqarish tizimini takomillashtirish bilan bog'liq bo'lib, zamonaviy analitik vositalar yordamida kredit risklari yanada aniq baholanmoqda. Bu esa banklar uchun muammoli kreditlar ulushini kamaytirish va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlash imkonini yaratadi [2]. Shu bilan birga, raqamli tizimlarning keng joriy etilishi kiberxavfsizlik bilan bog'liq yangi tahdidlarni yuzaga keltiradi, bu esa banklardan kuchli himoya mexanizmlarini joriy etishni talab qiladi.

O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda bank tizimida fintech startaplari bilan hamkorlik sezilarli darajada rivojlanmoqda. Xususan, masofaviy bank xizmatlari, mobil ilovalar va raqamli to'lov tizimlarining kengayishi natijasida bank xizmatlarining ommabopligi oshib bormoqda [5]. Bu esa banklarning likvidligi va daromadlilikiga ijobiy ta'sir ko'rsatib, umumiy moliyaviy barqarorlik darajasini mustahkamlamoqda.

Umuman olganda, fintech bilan hamkorlik bank tizimining innovatsion rivojlanishini ta'minlab, raqobatbardoshligini oshiradi. Biroq ushbu jarayonni samarali boshqarish, ayniqsa risklarni minimallashtirish va regulyativ muvozanatni ta'minlash kelgusidagi asosiy vazifalardan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Fintech startaplari bilan hamkorlik bank tizimining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. U operatsion samaradorlikni oshiradi, moliyaviy inklyuziyani kengaytiradi hamda risklarni boshqarish tizimini takomillashtiradi. O'zbekiston sharoitida ushbu yo'nalishni rivojlantirish raqamli iqtisodiyotning barqaror o'sishiga xizmat qiladi.

Fintech yechimlari orqali bank xizmatlarining tezkorligi, qulayligi va ommabopligi ortib, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar asosida kredit risklarini baholash, likvidlikni boshqarish va operatsion xarajatlarni qisqartirish imkoniyatlari kengaymoqda.

Kelgusida bank tizimida fintech startaplari bilan hamkorlikni yanada rivojlantirish uchun bir qator ustuvor yo'nalishlarga e'tibor qaratish maqsadga muvofiq. Jumladan, banklar va fintech kompaniyalari o'rtasida ma'lumot almashish mexanizmlarini takomillashtirish, raqamli platformalarni integratsiya qilish va innovatsion mahsulotlarni joriy etish zarur.

Bundan tashqari, kiberxavfsizlik tizimlarini mustahkamlash, ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha zamonaviy standartlarni joriy etish va regulyativ bazani takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, fintech faoliyatini tartibga soluvchi huquqiy mexanizmlarni rivojlantirish hamda banklar va startaplar o'rtasida samarali hamkorlik muhitini yaratish ushbu sohaning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Umuman olganda, fintech startaplari bilan hamkorlik bank tizimining innovatsion rivojlanishini jadallashtirib, uning raqobatbardoshligi va moliyaviy barqarorligini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Arner D., Barberis J., Buckley R. The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm // Georgetown Journal of International Law. – 2016.
2. International Monetary Fund. Fintech: The Experience So Far. IMF Policy Paper. – 2019.
3. Bank for International Settlements. Sound Practices: Implications of Fintech Developments for Banks and Bank Supervisors. – 2018.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-sonli Farmoni "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida".
5. Markaziy bank. Yillik hisobot – 2023. – Toshkent, 2024.
6. Markaziy bank. Moliyaviy barqarorlik sharhi – 2024. – Toshkent, 2025.
7. World Bank. Global Findex Database 2021. – Washington, DC, 2021.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100